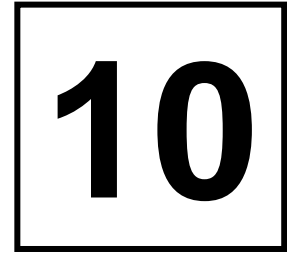

สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนัก
 บริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช
 THE CONDITIONS OF ADMINISTRATION ACTION PLANS FOR SPECIAL EDUCATION
 SCHOOL UNDER THE SUPERVISION OF THE OFFICE OF SPECIAL EDUCATION
 ADMINISTRATION, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

นิติภรณ์ กลิ่นมาลี*
 ดร.โนทัย ประสาน**
 ดร.สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการวางแผนของผู้บริหารและครูโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประจำปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและตามขั้นตอนการวางแผนทั้ง 4 ขั้นตอน พบว่า มีระดับสภาพการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินการวางแผน ขั้นตอนเตรียมการวางแผน ขั้นตอนติดตามและประเมินผล และขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน
2. การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน และปฏิบัติงานในประเภทสถานศึกษาที่ต่างกันมีสภาพการปฏิบัติการโดยภาพรวมพบว่ามีแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การวางแผนบริหาร, โรงเรียนเฉพาะความพิการ

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare the conditions of administration action plans for special education school under the supervision of the office of special education administration, Nakhon Si Thammarat Province, The sample were administrators and teachers 118 persons. The instrument of research were a questionnaire and interview. The statistical analysis used in this study were percentage, mean, standard deviation, t-test and one way ANOVA.

Findings were as follows:

1. The conditions of the administration action plans for special education school under the supervision of the office of special education administration, Nakhon Si Thammarat Province as a whole and in all four steps found to be a high level sort by highest to lowest level were planning operations, preparation for planning, follow-up and evaluation, and executing the plan.

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*** โรงเรียนพรหมศรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. The comparison of the conditions of administration action plans for special education school under the super vision of the office of special education administration, Nakhon Si Thammarat Province classified by differed in position, differed in experience, and working at different schools as a whole In four aspects the conditions of administration found that was not difference.

Keywords: Administration Action Plans, Special Education School

บทนำ

ระบบการจัดการศึกษานับเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ เมื่อสังคมประเทศชาติมีเจตนารมณ์ที่จะพัฒนา ประเทศให้เป็นไปในรูปแบบใด หรือทิศทางใด ก็จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนของประเทศให้เป็นไปเช่นนั้น จะได้เป็นกำลังสำคัญ ในการช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองไปในทิศทางที่ต้องการ โดยวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาจะเน้นพัฒนาคนทั้งสี่ด้านอย่าง สมดุล คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งการวางแผนเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและจำเป็นที่สุดและจะต้อง ดำเนินการเป็นอันดับแรก เพราะว่าการวางแผนทำให้สามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติงานว่าควรจะทำอย่างไร อีกทั้งช่วยให้การ ดำเนินกิจกรรมเป็นไปตรงตามวัตถุประสงค์ มีระบบและมีระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงานนั้นก็จะมีประสิทธิภาพ และการปฏิบัติ ตามแผนจะช่วยให้เกิดการประหยัดกำลังคน เงิน เวลา และทรัพยากร และยังช่วยให้มีการควบคุมงานอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจน ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ (สุเมธ เดียววิเศษ, 2549, หน้า 2)

กระบวนการวางแผนในสถานศึกษา แต่ละปีได้กำหนดให้ดำเนินงานตามแนวนโยบายทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นหลักในการวิเคราะห์สภาพและปัญหาของโรงเรียนตาม กระบวนการวางแผนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 4 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการวางแผน การดำเนินการวางแผน การปฏิบัติตาม แผน การติดตามและประเมินผลการวางแผน ที่สอดคล้องและสัมพันธ์กันจะส่งผลให้การดำเนินงานตามแผนและนโยบายแต่ละระดับ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541, หน้า 10) ซึ่งโรงเรียนเป็นหน่วยงานทาง การศึกษาหน่วยงานหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและ สติปัญญา ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด ที่ต้องมีการบริหารงานที่มีระบบ แต่การบริหารงานหรือการ ดำเนินการใด ๆ ก็ตาม หากปราศจากการวางแผนที่ดีแล้ว โอกาสที่จะประสบความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ก็เป็นไปด้วยความ ยากลำบาก คือ โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาปกติ ดังนั้นการวางแผนจัดการการศึกษาพิเศษ จึงต้องจัดวางแผนให้แตกต่างไปจากแผนการศึกษาเด็กปกติ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิธีการสอน กระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาวิชา (หลักสูตร) เครื่องมือ อุปกรณ์ การเรียนการสอนที่จำเป็น ซึ่งครูและผู้บริหารต้องมีการวางแผน เตรียมการไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เหมาะสมกับสภาพร่างกายจิตใจและความสามารถ

โรงเรียนสำหรับคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นโรงเรียนตั้งขึ้นใหม่ เพื่อสนอง เจตนารมณ์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 และมาตรา 5 แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดตั้ง รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 ข้อ 2 ข้อ 8 ข้อ 13 และมาตรา 10 “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือผู้มีความพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถ พึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ดังนั้น การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ได้จัดการศึกษาให้ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน กฎกระทรวง” และสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559 รวมทั้งกฎหมายและปฎิญญา ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คนพิการได้รับบริการทางการศึกษาตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล และสามารถดำรงชีวิต อิสระ (Independent Living : IL) ได้ในทุกบริบทของสังคม ภายใต้นโยบายสังคมไทยไม่ทอดทิ้งกัน จึงประกาศกำหนดให้โรงเรียน สำหรับคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นสถานศึกษาที่มีการบริหาร และการจัดการศึกษาให้แก่

เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหวในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการโรงเรียนอื่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เปิดทำการสอนมาเป็นระยะเวลาานาน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป แต่โรงเรียนของผู้วิจัยยังเป็นโรงเรียนตั้งใหม่ ยังขาดประสบการณ์ในด้านนี้ ดังนั้น จึงเลือกศึกษาจากโรงเรียนในสังกัดเดียวกันนี้ซึ่งมีความพร้อมในด้านการจัดการศึกษา และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เป็นตัวแทนที่ดีของภาคอื่น ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปพัฒนาการวางแผนในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

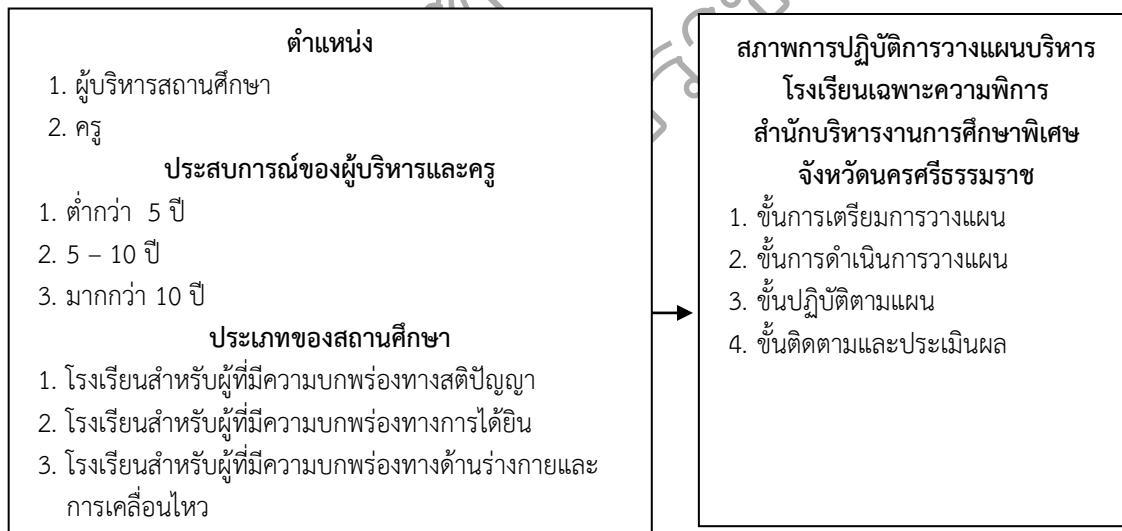
1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน และปฏิบัติงานในประเภทสถานศึกษาที่ต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้กระบวนการวางแผนในการศึกษาค้นคว้าเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดย กระบวนการวางแผน 4 ชั้น คือ ชั้นการเตรียมการวางแผน ชั้นการดำเนินการวางแผน ชั้นปฏิบัติตามแผน และ ชั้นติดตามและประเมินผล ดังภาพประกอบ 1 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541, หน้า 10)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ประกอบด้วย ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ “สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช” และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 12 คน ครู จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 132 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช และโรงเรียนสำหรับคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงและการสุ่ม ตามขั้นตอนดังนี้

1. สํารวจจำนวนประชากรจากโรงเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 3 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร จำนวน 12 คน และครู จำนวน 120 คน ได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 132 คน

2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร 132 คน โดยการเทียบตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607 - 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 12 คน และครู จำนวน 106 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 118 คน

3. เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเจาะจงและการสุ่ม คือ

3.1 กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร 3 โรงเรียน เลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน

3.2 กลุ่มที่ 2 ครู เลือกโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และทำการสุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นภูมิใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในสัดส่วนแต่ละโรงเรียน 3 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 106 คน ได้แก่โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล 48 คน โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช 48 คนและโรงเรียนสำหรับคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัดนครศรีธรรมราช 10 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร และครูโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในการตอบแบบสอบถาม

สถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล	4	55	4	48
โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช	6	54	6	48
โรงเรียนสำหรับคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัดนครศรีธรรมราช	2	11	2	10
รวม	12	120	12	106

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การศึกษาดำเนินไปตามความมุ่งหมาย ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาเป็น 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ “สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช”

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ชั้น ได้แก่ ชั้นการเตรียมการวางแผน ชั้นการดำเนินการวางแผน ชั้นการปฏิบัติตามแผน และชั้นการติดตามและประเมินผล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ชั้น ได้แก่ ชั้นการเตรียมการวางแผน ชั้นการดำเนินการวางแผน ชั้นการปฏิบัติตามแผน และชั้นการติดตามและประเมินผล เป็นคำถามให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ ปฏิบัติการมากที่สุด ปฏิบัติการมาก ปฏิบัติการปานกลาง ปฏิบัติการน้อยและปฏิบัติการณ์น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหาร โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช”

การสร้างเครื่องมือมีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัย เพื่อกำหนดเป็นค่านิยมของสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรในการวิจัยทุกตัวแปรจากการสังเคราะห์ทฤษฎี เอกสาร
3. สร้างข้อคำถามของสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ขั้นตอนให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
 - 3.1 ขั้นตอนเตรียมการวางแผน จำนวน 10 ข้อ
 - 3.2 ขั้นตอนดำเนินการวางแผน จำนวน 15 ข้อ
 - 3.3 ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน จำนวน 15 ข้อ
 - 3.4 ขั้นตอนติดตามและประเมินผล จำนวน 10 ข้อ
4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความชัดเจนทางภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องกับค่านิยมศัพท์เฉพาะเพื่อหาค่า IOC
5. นำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.0
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารและครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ จังหวัดสงขลา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ระหว่างข้อ กับผลรวม (Item-Total Correlation) ได้ค่าระหว่าง 0.41 ถึง 0.65 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach (1972, p. 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช และโรงเรียนสำหรับคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับผู้บริหารและครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนัดวันรับกลับคืน
2. รับแบบสอบถามกลับคืน คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 114 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.61

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าสถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้เขียนแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษาของผู้บริหารและครู กรณี 2 กลุ่ม ใช้สถิติ t - test (แบบ Independent) กรณีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็น รายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe

4. ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามประเด็นทั้ง 4 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการวางแผน ขั้นตอนดำเนินการวางแผน ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน และ ขั้นตอนติดตามและประเมินผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
 - 1.1 หาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของคำถามหรือรายการของแบบสอบถาม
 - 1.2 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับผลรวม (Item-Total correlation)
 - 1.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค
2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 2.1 ค่าร้อยละ
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
 - 2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน ใช้ t - test (แบบ Independent)
 - 3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและตามขั้นตอนการวางแผนทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการวางแผน ขั้นตอนดำเนินการวางแผน ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนติดตามและประเมินผล พบว่า มีระดับสภาพการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาสภาพการปฏิบัติการโดยเรียงจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ ขั้นตอนดำเนินการวางแผน ขั้นตอนเตรียมการวางแผน ขั้นตอนติดตามและประเมินผล และขั้นตอนปฏิบัติตามแผน

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นกรปฏิบัติการในตำแหน่งที่ต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติการโดยภาพรวม และขั้นตอนเตรียมการวางแผน ขั้นตอนดำเนินการวางแผน ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนติดตามและประเมินผลพบว่าไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติงานในประเภทสถานศึกษาที่ต่างกัน โดยภาพรวม และขั้นตอนเตรียมการวางแผน ขั้นตอนดำเนินการวางแผนขั้นตอนปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนติดตามและประเมินผลพบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยในการศึกษาเรื่อง สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม และแต่ละขั้นตอนการวางแผนทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการวางแผน ขั้นตอนดำเนินการวางแผน ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนติดตามและประเมินผล พบว่า มีระดับปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียน อยู่ใน

ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องการจัดทำแผนบริหารโรงเรียนอย่างต่อเนื่องตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจัดอบรมให้ทั้งผู้บริหารและครู ตามโครงการของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อนำมาจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน เมื่อได้แผนกลยุทธ์ของโรงเรียน โรงเรียนจะต้องส่งสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ให้ตรวจความถูกต้อง อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาของแต่ละแห่งจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาของตนเอง เพื่อให้บุคลากรเข้าใจระบบการจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้บริหารและครู ต้องกระทำและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีสภาพการปฏิบัติการวางแผนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของพัชนี ประสิทธิ์ธัญกิจ (2554) ศึกษาเรื่อง สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมและแต่ละขั้นตอนการวางแผน ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ต่างกันโดยภาพรวม และแต่ละขั้นตอนการวางแผน ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล มีสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราชต่างได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติงาน และการวางแผนบริหารโรงเรียนเพื่อสนองตอบนโยบายการศึกษาของชาติเช่นเดียวกันอย่างต่อเนื่อง เพราะสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้มีการจัดส่งหนังสือแนวทางการดำเนินงานโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกปีงบประมาณ รวมไปถึงเนื่องจากโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราชทั้ง 3 โรงเรียน ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยใด ๆ ผู้บริหารและครูจะสามารถปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การปฏิบัติงาน ของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมชาย นามเจริญ (2551) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหากระบวนการวางแผนงานของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการวางแผนงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันโดยภาพรวม และแต่ละขั้นตอนการวางแผน ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล มีสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราชต่างได้รับทราบนโยบายการปฏิบัติงาน และการวางแผนบริหารโรงเรียนเพื่อสนองตอบนโยบายการศึกษาของชาติเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเพิ่งเข้ามาทำงานหรือทำงานมานานแล้วก็ตาม ทำให้ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัตนา กาญจนพันธ์ (2552) ศึกษาเรื่อง รายงานวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโทที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการวางแผนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ต่างกัน โดยภาพรวม และขั้นตอนการเตรียมการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล มีสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทุกประเภท จะต้องทำตามรูปแบบและแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยเป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ว่าจะป็นโรงเรียนสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือ โรงเรียนสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือโรงเรียนสำหรับคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวก็ตามของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2547) ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียน โดยภาพรวม และขั้นตอนการเตรียมการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนการติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ด้านการเตรียมการวางแผน โรงเรียนควรจัดอบรมทำแผน ร่วมกันจัดทำ SWOT วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในปัจจุบัน ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน ในการเตรียมการจัดทำแผนรวมทั้งฝึกทักษะให้บุคลากรในโรงเรียน รู้จักการประสานงานเพื่อเตรียมการวางแผนที่ดี ชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน ขยายระยะเวลาในการวางแผนให้มากขึ้นเพื่อความรอบคอบในการคิดไตร่ตรองให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และโรงเรียนควรนำผลการประเมินในรอบปีที่ผ่านมาปรับปรุงแก้ไขการเตรียมการวางแผนครั้งต่อไป

2. ด้านการดำเนินการวางแผน มีการจัดทำ SWOT วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในปัจจุบัน ความชัดเจนในการประสานงานเรื่องการวางแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการกำหนดนโยบายโดยให้ระบุการดำเนินงานในแต่ละภารกิจ น้อยกว่าข้ออื่น ๆ แต่อยู่ในระดับมาก ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา

3. ด้านการปฏิบัติตามแผน ยังไม่ได้แก้ไขข้อบกพร่องไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติตามแผน รวมถึงยังไม่มีระบบที่เก็บข้อมูลในการดำเนินงานตามแผนอย่างชัดเจน ขาดการรายงานความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผน ควรส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานตามแผนให้เป็นอย่างดีมีระบบมากขึ้น

4. ด้านการติดตามและประเมินผล โรงเรียนจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลการประเมินหลังประเมินไม่ดีเท่าที่ควร การประเมินเมื่อเสร็จสิ้นยังทำไม่ดีเท่าที่ควร การประเมินระหว่างดำเนินการดำเนินโครงการยังไม่ค่อยเห็นผลงาน ควรกำหนดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้รับผิดชอบการประเมินผล เพื่อผลการปฏิบัติงานจะดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา

5. โรงเรียนควรเน้นการปรับปรุงกระบวนการวางแผนในการปฏิบัติตามแผนให้มากยิ่งขึ้นเพราะผลการวิจัยมีระดับสภาพการปฏิบัติการวางแผนในขั้นนี้ต่ำกว่าขั้นอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ระหว่างโรงเรียนเฉพาะความพิการด้านอื่น ๆ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกัน

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อหาวิธีการวางแผนบริหารโรงเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากที่สุด

3. ควรทำการศึกษาสภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา. (2541). *กระบวนการวางแผนในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: กองพัสดุและอุปกรณ์ทางการศึกษา.

พัชนี ประสิทธิ์ธัญกิจ. (2554). *สภาพการปฏิบัติการวางแผนบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*

เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รัตนา กาญจนพันธ์ุ. (2552). *รายงานวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโทที่มีต่อกระบวนการวางแผนของสถานศึกษา*

ชั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมชาย นามเจริญ. (2551). *การศึกษาสภาพและปัญหากระบวนการวางแผนงานของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน*

เขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุเมธ เดียววิศเรศ. (2549). *พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนาการพิมพ์.